

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (osmo vijeće)

9. srpnja 2020. *

„Žalba – Zajednička vanjska i sigurnosna politika – Mjere ograničavanja donesene protiv Sirije – Mjere usmjerene protiv utjecajnih poslovnih ljudi koji djeluju u Siriji – Popis osoba na koje se primjenjuje zamrzavanje financijskih sredstava i gospodarskih izvora – Uključivanje žaliteljeva imena – Tužba za poništenje i naknadu štete”

U predmetu C-241/19 P,

povodom žalbe na temelju članka 56. Statuta Suda Europske unije, podnesene 18. ožujka 2019.,

George Haswani, sa stalnom adresom u Yabrudu (Sirija), kojeg zastupa G. Karouni, *avocat*,

žalitelj,

a druge stranke u postupku su:

Vijeće Europske unije, koje zastupaju S. Kyriakopoulou i V. Piessevaux, u svojstvu agenata,

tuženik u prvostupanjskom postupku,

Europska komisija, koju su zastupali A. Bouquet, L. Baumgart i A. Tizzano, a zatim A. Bouquet i L. Baumgart, u svojstvu agenata,

intervenijent u prvostupanjskom postupku,

SUD (osmo vijeće),

u sastavu: L. S. Rossi, predsjednica vijeća, J. Malenovský i F. Biltgen (izvjestitelji), suci,

nezavisni odvjetnik: E. Tanchev,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči bez mišljenja,

donosi sljedeću

* Jezik postupka: francuski

Presudu

- 1 Svojom žalbom G. Haswani zahtijeva poništenje presude Općeg suda Europske unije od 16. siječnja 2019., Haswani/Vijeće (T-477/17, neobjavljena; u daljnjem tekstu: pobijana presuda, EU:T:2019:7), kojom je taj sud odbio, s jedne strane, njegov zahtjev na temelju članka 263. UFEU-a za poništenje Odluke Vijeća (ZVSP) 2016/850 od 27. svibnja 2016. o izmjeni Odluke 2013/255/ZVSP o mjerama ograničavanja protiv Sirije (SL 2016., L 141, str. 125.), Provedbene uredbe Vijeća (EU) 2016/840 od 27. svibnja 2016. o provedbi Uredbe (EU) br. 36/2012 o mjerama ograničavanja s obzirom na stanje u Siriji (SL 2016., L 141, str. 30.), Odluke Vijeća (ZVSP) 2017/917 od 29. svibnja 2017. o izmjeni Odluke 2013/255/ZVSP o mjerama ograničavanja protiv Sirije (SL 2017., L 139, str. 62. i ispravak SL 2017., L 139, str. 159.), Provedbene uredbe Vijeća (EU) 2017/907 od 29. svibnja 2017. o provedbi Uredbe (EU) br. 36/2012 o mjerama ograničavanja s obzirom na stanje u Siriji (SL 2017., L 139, str. 15. i ispravak SL 2017., L 146, str. 159.), Provedbene odluke Vijeća (ZVSP) 2017/1245 od 10. srpnja 2017. o provedbi Odluke 2013/255/ZVSP o mjerama ograničavanja protiv Sirije (SL 2017., L 178, str. 13.), Provedbene uredbe Vijeća (EU) 2017/1241 od 10. srpnja 2017. o provedbi Uredbe (EU) br. 36/2012 o mjerama ograničavanja s obzirom na stanje u Siriji (SL 2017., L 178, str. 1.), Odluke Vijeća (ZVSP) 2018/778 od 28. svibnja 2018. o izmjeni Odluke 2013/255/ZVSP o mjerama ograničavanja protiv Sirije (SL 2018., L 131, str. 16. i ispravak SL 2018., L 167, str. 36.), i Provedbene uredbe Vijeća (EU) 2018/774 od 28. svibnja 2018. o provedbi Uredbe (EU) br. 36/2012 o mjerama ograničavanja s obzirom na stanje u Siriji (SL 2018., L 131, str. 1. i ispravak SL 2018., L 167, str. 36.), u dijelu u kojem se ti akti odnose na njega, te, s druge strane, odbio njegov zahtjev koji je zasnovan na članku 268. UFEU-a i kojim se potražuje naknada štete koju je navodno pretrpio zbog Odluke 2017/917 i Provedbene uredbe 2017/907.

Pravni okvir

- 2 Članak 27. Odluke Vijeća 2013/255/ZVSP od 31. svibnja 2013. o mjerama ograničavanja protiv Sirije (SL 2013., L 147, str. 14.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 18., svezak 15., str. 277. i ispravak SL 2018., L 190, str. 20.) predviđao je:

„1. Države članice donose potrebne mjere da osobama odgovornim za nasilnu represiju civilnog stanovništva u Siriji te osobama koje koriste ili podupiru režim i s njima povezanim osobama koje su navedene u Prilogu I., spriječe ulazak na svoja državna područja ili provoz preko njih.

[...]”

- 3 Članak 28. Odluke 2013/255 glasio je kako slijedi:

„1. Osobama odgovornim za nasilnu represiju civilnog stanovništva u Siriji te osobama i subjektima koji od režima imaju koristi ili taj režim podupiru te s njima povezanim osobama i subjektima s popisa u prilogima I. i II. zamrzavaju se sva financijska sredstva i gospodarski izvori koji im pripadaju, koji su u njihovu vlasništvu, s kojima raspolažu ili koje nadziru.

[...]”

- 4 Odluka 2013/255 izmijenjena je Odlukom Vijeća (ZVSP) 2015/1836 od 12. listopada 2015. (SL 2015., L 266, str. 75. i ispravak SL 2016., L 336, str. 42.; u daljnjem tekstu: Odluka 2013/255, kako je izmijenjena).

5 Uvodne izjave 2., 5. i 6. Odluke 2015/1836 glase:

„(2) Vijeće je [...] nastavilo oštro osuđivati nasilnu represiju protiv civilnog stanovništva u Siriji koju provodi sirijski režim. Vijeće je više puta izrazilo ozbiljnu zabrinutost zbog pogoršanja stanja u Siriji, osobito zbog raširenih i sustavnih kršenja ljudskih prava i međunarodnog humanitarnog prava.

[...]

(5) Vijeće napominje da sirijski režim nastavlja provoditi politiku represije te, s obzirom na ozbiljnost situacije koja ne prestaje, Vijeće smatra potrebnim zadržati i osigurati učinkovitost postojećih mjera ograničavanja njihovim daljnjim razvojem, uz zadržavanje ciljanog i diferenciranog pristupa te uzimajući u obzir humanitarne uvjete sirijskog stanovništva. Vijeće smatra da su određene kategorije osoba i subjekata posebno važne za učinkovitost tih mjera ograničavanja, s obzirom na poseban kontekst koji prevladava u Siriji.

(6) Vijeće je ocijenilo kako, zbog stroge kontrole koju sirijski režim izvršava nad gospodarstvom, unutarjni kadar vodećih poslovnih osoba koje djeluju u Siriji može svoj položaj zadržati samo održavajući blisku suradnju s režimom i uz njegovu potporu te imajući utjecaj u njemu. Vijeće smatra da bi trebalo predvidjeti mjere ograničavanja kako bi se uvela ograničenja prihvata te zamrzнула sva financijska sredstva i gospodarski izvori koji pripadaju tim vodećim poslovnim osobama koje djeluju u Siriji, koje je identificiralo Vijeće i koje su navedene u Prilogu I., ili su u njihovu vlasništvu, drže ih ili su pod njihovom kontrolom, kako bi ih se spriječilo u pružanju materijalne ili financijske potpore režimu te kako bi se njihovim utjecajem povećao pritisak na režim da promijeni svoje politike represije.”

6 Članak 27. Odluke 2013/255, kako je izmijenjena, predviđa u stavcima 1. do 4.:

„1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi spriječile ulazak na svoja državna područja ili provoz preko njih osobama odgovornima za nasilnu represiju protiv civilnog stanovništva u Siriji, osobama koje od režima imaju koristi ili taj režim podupiru, te s njima povezanim osobama, kako su navedene u Prilogu I.

2. U skladu s procjenama i odlukama Vijeća u kontekstu stanja u Siriji kako je navedeno u uvodnim izjavama od 5. do 11., države članice također poduzimaju potrebne mjere kako bi spriječile ulazak na svoja državna područja ili provoz preko njih:

(a) vodećim poslovnim osobama koje djeluju u Siriji;

(b) članovima obitelji Assad ili Makhlouf;

(c) ministrima sirijske vlade koji su dužnost obnašali ili obnašaju nakon svibnja 2011.;

(d) članovima sirijskih oružanih snaga s činom pukovnika te na pukovničkom ili višem položaju nakon svibnja 2011.;

(e) članovima sirijskih sigurnosnih i obavještajnih službi koji su dužnost obnašali ili obnašaju nakon svibnja 2011.;

(f) članovima paravojnih postrojbi povezanih s režimom; ili

(g) osobama koje djeluju u sektoru širenja kemijskog oružja,

[...]

3. Osobe unutar jedne od kategorija iz stavka 2. ne uključuju se niti zadržavaju na popisu osoba i subjekata iz Priloga I. ako postoji dovoljno informacija o tome da nisu, ili da više nisu, povezane s režimom ili da na njega ne utječu ili ne predstavljaju stvaran rizik izbjegavanja.

4. Svaka odluka o uvrštenju na popis donosi se na pojedinačnoj osnovi i za svaki pojedini slučaj, vodeći računa o proporcionalnosti mjere.”

7 U članku 28. stavcima 1. do 4. te odluke određuje se:

„1. Osobama odgovornima za nasilnu represiju protiv civilnog stanovništva u Siriji, osobama i subjektima koji od režima imaju koristi ili taj režim podupiru, te s njima povezanim osobama i subjektima, kako su navedeni u priložima I. i II., zamrzavaju se sva financijska sredstva i gospodarski izvori koji im pripadaju, ili su u njihovu vlasništvu, drže ih ili su pod njihovom kontrolom.

2. U skladu s procjenama i odlukama Vijeća u kontekstu stanja u Siriji kako je navedeno u uvodnim izjavama od 5. do 11., sva financijska sredstva i gospodarski izvori koji pripadaju ili su u vlasništvu, drže ih ili su pod kontrolom:

(a) vodećih poslovnih osoba koje djeluju u Siriji;

(b) članova obitelji Assad ili Makhlouf;

(c) ministara sirijske vlade koji su dužnost obnašali ili obnašaju nakon svibnja 2011.;

(d) članova sirijskih oružanih snaga s činom pukovnika te na pukovničkom ili višem položaju nakon svibnja 2011.;

(e) članova sirijskih sigurnosnih i obavještajnih službi koji su dužnost obnašali ili obnašaju nakon svibnja 2011.;

(f) članova paravojnih postrojbi povezanih s režimom; ili

(g) članova subjekata, jedinica, agencija, tijela ili institucija koji djeluju u sektoru širenja kemijskog oružja,

[...] zamrzavaju se.

3. Osobe, subjekti ili tijela koji se nalaze u jednoj od kategorija iz stavka 2. ne uključuju se niti zadržavaju na popisu osoba i subjekata iz Priloga I. ako postoji dovoljno informacija o tome da nisu, ili da više nisu, povezani s režimom ili da na njega ne utječu ili ne predstavljaju stvaran rizik izbjegavanja.

4. Svaka odluka o uvrštenju na popis donosi se na pojedinačnoj osnovi i za svaki pojedini slučaj, vodeći računa o proporcionalnosti mjere.”

Okolnosti spora

8 Okolnosti spora iznesene su u točkama 1. do 30. pobijane presude. Za potrebe ovog postupka one se mogu sažeti na sljedeći način.

9 Žalitelj je poslovni čovjek sa sirijskim državljanstvom.

- 10 S obzirom na snažnu osudu nasilne represije nad mirnim prosvjedima koji su se održavali na raznim lokacijama diljem Sirije te na poziv upućen sirijskim vlastima da se suzdrže od primjene sile, Vijeće Europske unije donijelo je 9. svibnja 2011. Odluku 2011/273/ZVSP o mjerama ograničavanja protiv Sirije (SL 2011., L 121, str. 11.).
- 11 Imena osoba odgovornih za nasilnu represiju protiv civilnog stanovništva u Siriji kao i imena fizičkih i pravnih osoba i subjekata koji su s njima povezani navedena su u Prilogu Odluci 2011/273. Na temelju članka 5. stavka 1. te odluke, Vijeće može, na prijedlog države članice ili visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, izmijeniti taj prilog.
- 12 Budući da neke mjere ograničavanja donesene protiv Sirijske Arapske Republike ulaze u područje primjene UFEU-a, Vijeće je donijelo Uredbu (EU) br. 442/2011 od 9. svibnja 2011. o mjerama ograničavanja s obzirom na stanje u Siriji (SL 2011., L 121, str. 1.). Ta je uredba u bitnome istovjetna Odluci 2011/273, samo što predviđa mogućnosti odmrzavanja zamrznutih financijskih sredstava. Popis osoba, subjekata i tijela koji se smatraju odgovornima za predmetnu represiju ili povezanim s osobama odgovornima za tu represiju, a koji se nalazi u Prilogu II. navedenoj uredbi, istovjetan je popisu koji se nalazi u prilogu Odluci 2011/273.
- 13 Vijeće je u Odluci 2011/782/ZVSP od 1. prosinca 2011. o mjerama ograničavanja protiv Sirije i stavljanju izvan snage Odluke 2011/273 (SL 2011., L 319, str. 56.) smatralo da je, s obzirom na ozbiljnost situacije u Siriji, bilo potrebno uvesti dodatne mjere ograničavanja. Odluka 2011/782 u svojem članku 18. predviđa ograničenja u pogledu prihvata na područje Europske unije osoba čija se imena nalaze u Prilogu I. toj odluci, a u svojem članku 19. predviđa zamrzavanje financijskih sredstava i gospodarskih izvora osoba i subjekata čije se ime nalazi u prilogima I. i II. navedenoj odluci.
- 14 Uredba br. 442/2011 zamijenjena je Uredbom Vijeća (EU) br. 36/2012 od 18. siječnja 2012. o mjerama ograničavanja s obzirom na stanje u Siriji (SL 2012., L 16, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 18., svezak 10., str. 205. i ispravak SL 2018., L 190, str. 20.).
- 15 Odlukom Vijeća 2012/739/ZVSP od 29. studenoga 2012. o mjerama ograničavanja protiv Sirije i stavljanju izvan snage Odluke 2011/782 (SL 2012., L 330, str. 21.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 18., svezak 11., str. 258.), predmetne mjere ograničavanja stavljene su u jedinstveni pravni akt.
- 16 Odluka 2012/739 zamijenjena je Odlukom 2013/255. Ova potonja produljena je do 1. lipnja 2015. Odlukom Vijeća 2014/309/ZVSP od 28. svibnja 2014. o izmjeni Odluke 2013/255 (SL 2014., L 160, str. 37.).
- 17 Provedbenom odlukom Vijeća (ZVSP) 2015/383 od 6. ožujka 2015. o provedbi Odluke 2013/255 (SL 2015., L 64, str. 41.) žaliteljevo je ime uvršteno u unos 203. odjeljka A Priloga I. Odluci 2013/255, u vezi s popisom osoba koje su obuhvaćene tom odlukom, isto kao i datum uvrštenja njegova imena na taj popis, u ovom slučaju 7. ožujka 2015., i sljedeći razlozi:

„Istaknuti sirijski poslovni čovjek, suvlasnik poduzeća HESCO Engineering and Construction Company, važnog inženjerskog i građevinskog poduzeća u Siriji. Blisko je povezan sa sirijskim režimom.

George Haswani pruža podršku sirijskom režimu te ostvaruje korist od njega svojom ulogom posrednika u poslovima putem kojih sirijski režim kupuje naftu od organizacije [Islamska država u Iraku i Levantu (ISIL)].

Također ostvaruje korist od režima putem povoljnog tretmana, između ostalog dodjelom ugovora (kao podizvođaču) s poduzećem Stroytransgaz, velikom ruskom naftnom kompanijom.”

- 18 Vijeće je 6. ožujka 2015. donijelo Provedbenu uredbu (EU) 2015/375 o provedbi Uredbe br. 36/2012 (SL 2015., L 64, str. 10.). Žaliteljevo je ime bilo uvršteno na popis iz odjeljka A Priloga II. Uredbi br. 36/2012 s istim napomenama i razlozima koji se nalaze i u Provedbenoj odluci 2015/383.
- 19 Dana 28. svibnja 2015. Vijeće je svojom Odlukom (ZVSP) 2015/837 o izmjeni Odluke 2013/255 (SL 2015., L 132, str. 82.) produljilo Odluku 2013/255 do 1. lipnja 2016. Istog je dana donijelo Provedbenu uredbu (EU) 2015/828 o provedbi Uredbe br. 36/2012 (SL 2015., L 132, str. 3.).
- 20 Vijeće je 12. listopada 2015. donijelo Odluku 2015/1836 o izmjeni Odluke 2013/255. Istog je dana donijelo Uredbu (EU) 2015/1828 o izmjeni Uredbe br. 36/2012 (SL 2015., L 266, str. 1.).
- 21 Vijeće je 27. svibnja 2016. donijelo Odluku 2016/850. Žaliteljevo je ime zadržano u unosu 203. odjeljka A Priloga I. Odluci 2013/255 u vezi s popisom osoba koje su obuhvaćene tom odlukom, isto kao i datum uvrštenja njegova imena na taj popis, u ovom slučaju 7. ožujka 2015., i sljedeći razlozi:
- „Vodeći poslovni čovjek koji djeluje u Siriji, s interesima i/ili aktivnostima u sektoru inženjerstva, građevinskom sektoru te sektoru nafte i plina. Posjeduje udjele u nizu poduzeća i subjekata u Siriji, posebno u HESCO Engineering and Construction Company, velikom poduzeću za inženjerstvo i graditeljstvo, i/ili ima znatan utjecaj na ta poduzeća.
- George Haswani blisko je povezan sa sirijskim režimom. Pruža potporu sirijskom režimu te ostvaruje koristi od njega svojom ulogom posrednika u poslovima putem kojih sirijski režim kupuje naftu od organizacije ISIL. Također ostvaruje korist od režima putem povoljnog tretmana, među ostalim dodjelom ugovora (kao podizvođaču) s poduzećem Stroytransgaz, velikom ruskom naftnom kompanijom.”
- 22 Vijeće je 27. svibnja 2016. donijelo Provedbenu uredbu 2016/840. Žaliteljevo je ime bilo zadržano na popisu iz odjeljka A Priloga II. Uredbi br. 36/2012 s istim napomenama i razlozima koji se nalaze i u Odluci 2016/850.
- 23 Dopisom od 30. svibnja 2016. upućenim zastupniku žalitelja, Vijeće je potonjem dostavilo kopiju Odluke 2016/850 i Provedbene uredbe 2016/840.
- 24 Povodom tužbe koju je žalitelj podnio, Opći je sud presudom od 22. ožujka 2017., Haswani/Vijeće (T-231/15, neobjavljena, EU:T:2017:200), poništio Provedbenu odluku 2015/383, Provedbenu uredbu 2015/375, Odluku 2015/837 i Provedbenu uredbu 2015/828, u dijelu u kojem se ti akti odnose na žalitelja. Glede dijela tužbe usmjerene protiv Odluke 2016/850 i Provedbene uredbe 2016/840, Opći sud je isti odbacio kao nedopušten uz obrazloženje da podnesak koji sadržava zahtjev za prilagodbu ne ispunjava uvjete postavljene člankom 86. stavkom 4. Poslovnika Općeg suda. Nakon što je mu podnesena žalba, Sud je sankcionirao rasuđivanje Općeg suda o uvjetima koje mora ispunjavati podnesak kojim se provodi prilagodba tužbenih razloga i argumenata iznesenih u prilog aktu kojim se pokreće postupak, te je presudom od 24. siječnja 2019., Haswani/Vijeće (C-313/17 P, EU:C:2019:57), ukinuo tu presudu Općeg suda u tom pogledu. Povodom vraćanja predmeta Općem sudu na ponovno suđenje, ovaj potonji je rješenjem od 11. rujna 2019., Haswani/Vijeće (T-231/15 RENV, neobjavljeno, EU:T:2019:589) djelomično odbacio kao nedopušten dio tužbe usmjeren protiv Odluke 2016/850 i Provedbene uredbe 2016/840, a djelomično ga odbio kao očito neosnovan.
- 25 Dana 29. svibnja 2017. Vijeće je Odlukom 2017/917 produljilo Odluku 2013/255 do 1. lipnja 2018. Dana 29. svibnja 2017. ono je donijelo Provedbenu uredbu 2017/907.
- 26 Dopisom od 19. lipnja 2017. upućenim zastupniku žalitelja, Vijeće je ovog potonjeg obavijestilo o svojoj namjeri da izmijeni razloge za uvrštenje njegova imena na popise iz odjeljka A Priloga I. Odluci 2013/255 i iz odjeljka A Priloga II. Uredbi br. 36/2012, nakon što je preispitalo navedeno uvrštenje. Vijeće je odredilo rok u kojem je žalitelj mogao podnijeti eventualna očitovanja.

- 27 Dopisom od 29. lipnja 2017. zastupnik žalitelja usprotivio se ponovnom uvrštenju imena žalitelja na navedene popise.
- 28 Vijeće je 10. srpnja 2017. donijelo Provedbenu odluku 2017/1245. Žaliteljevo je ime zadržano u unosu 203. odjeljka A Priloga I. Odluci 2013/255 u vezi s popisom osoba koje su obuhvaćene tom odlukom, isto kao i datum uvrštenja njegova imena na taj popis, u ovom slučaju 7. ožujka 2015., i sljedeći razlozi:
- „Vodeći poslovni čovjek koji djeluje u Siriji, s interesima i/ili aktivnostima u sektoru inženjerstva, građevinskom sektoru te sektoru nafte i plina. Posjeduje udjele u nizu poduzeća i subjekata u Siriji, posebno u HESCO Engineering and Construction Company, velikom poduzeću za inženjerstvo i graditeljstvo, i/ili ima znatan utjecaj na ta poduzeća.”
- 29 Vijeće je 10. srpnja 2017. donijelo Provedbenu uredbu 2017/1241. Žaliteljevo je ime bilo zadržano na popisu iz odjeljka A Priloga II. Uredbi br. 36/2012 s istim napomenama i razlozima koji se nalaze u Provedbenoj odluci 2017/1245.
- 30 Dopisom od 11. srpnja 2017. upućenim zastupniku žalitelja, Vijeće je odgovorilo na njegov dopis od 29. lipnja 2017. i dostavilo mu presliku Provedbene odluke 2017/1245 i Provedbene uredbe 2017/1241.
- 31 Dana 28. svibnja 2018. Vijeće je svojom Odlukom 2018/778 produljilo Odluku 2013/255 do 1. lipnja 2019. Usto, različite napomene navedene u Prilogu I. Odluci 2013/255 u vezi s osobama različitim od žalitelja bile su izmijenjene. U skladu s člankom 3. Odluke 2018/778, potonja je stupila na snagu prvog sljedećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.
- 32 Vijeće je 28. svibnja 2018. donijelo Provedbenu uredbu 2018/774. Na temelju članka 1. te provedbene uredbe, Prilog II. Uredbi br. 36/2012 izmijenjen je kako bi se u obzir uzele izmjene koje su Odlukom 2018/778 izvršene u Prilogu I. Odluci 2013/255. U skladu sa svojim člankom 2., ta je provedbena uredba stupila na snagu prvog sljedećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Postupak pred Općim sudom i pobijana presuda

- 33 Tužbom podnesenom tajništvu Općeg suda 31. srpnja 2017. žalitelj je pokrenuo postupak za poništenje Odluke 2016/850, Provedbene uredbe 2016/840, Odluke 2017/917, Provedbene uredbe 2017/907, Provedbene odluke 2017/1245 i Provedbene uredbe 2017/1241, s jedne strane, te za naknadu štete koju je navodno pretrpio zbog Odluke 2017/917 i Provedbene uredbe 2017/907, s druge strane.
- 34 Dana 15. studenoga 2017. Vijeće je tajništvu Općeg suda podnijelo odgovor na tužbu.
- 35 Odlukom od 11. siječnja 2018. Europskoj komisiji dopuštena je intervencija u postupak u potporu zahtjevima Vijeća te je ona 23. veljače 2018. podnijela svoj intervencijski podnesak.
- 36 Podneskom dostavljenim tajništvu Općeg suda 6. srpnja 2018., žalitelj je zatražio prilagodbu svojeg zahtjeva radi poništenja Odluke 2018/778 i Provedbene uredbe 2018/774.
- 37 U prilog svojoj tužbi žalitelj je istaknuo tri tužbena razloga od kojih se prvi temeljio na povredi obveze obrazlaganja, drugi na povredi načela proporcionalnosti i treći, u biti, na pogrešci u ocjeni.
- 38 U točki 47. pobijane presude Opći je sud odbacio tužbu kao nedopuštenu u dijelu u kojem se odnosi na zahtjev za poništenje Odluke 2016/850 i Provedbene uredbe 2016/840.

- 39 Što se tiče merituma, nakon što je u točkama 51. i 53. pobijane presude analizirao izmjenu kriterija za primjenu mjera ograničavanja do koje je došlo na temelju Odluke 2015/1836, Opći je sud u točki 64. navedene presude presudio glede tužbenog razloga koji se temeljio na povredi obveze obrazlaganja da kriteriji uvedeni u stavku 2. članka 27. i stavku 2. članka 28. Odluke 2013/255, kako je izmijenjena, čine objektivne, samostalne i dostatne kriterije na temelju kojih se mjere ograničavanja mogu primijeniti spram predmetnih osoba, a da pritom nije nužno dokazati potporu koju ove potonje pružaju vladajućem režimu ili korist koju imaju od politike tog režima.
- 40 Što se tiče tužbenog razloga koji se temeljio na povredi načela proporcionalnosti, Opći je sud u točki 76. pobijane presude podsjetio na mjerodavnu sudsku praksu i konkretno presudio, glede nužnosti mjera ograničavanja donesenih protiv žalitelja, da alternativne i manje otegotne mjere ne omogućuju jednako učinkovito postizanje zadanog cilja.
- 41 Nakon što je također odbio treći tužbeni razlog koji se temeljio na pogrešci u ocjeni i, shodno tomu, odbio zahtjev za poništenje u cijelosti, Opći je sud iz toga izveo zaključak da zahtjev za naknadu štete treba odbiti jer niti jedan od argumenata iznesenih kako bi se dokazala nezakonitost akata čije je poništenje zatraženo nije prihvaćen.

Zahtjevi stranaka pred Sudom

- 42 Žalitelj u žalbi od Suda zahtijeva da:
- ukine pobijanu presudu;
 - naloži brisanje njegova imena s popisa iz odjeljka A Priloga I. Odluci 2013/255 i odjeljka A Priloga II. Uredbi br. 36/2012;
 - poništi Odluku 2015/1836 i Uredbu 2015/1828;
 - naloži Vijeću isplatu iznosa od 100 000 eura po osnovi navodno pretrpljene neimovinske štete i
 - naloži Vijeću snošenje troškova.
- 43 Vijeće od Suda zahtijeva da:
- odbije žalbu i
 - naloži žalitelju snošenje troškova.
- 44 Komisija od Suda zahtijeva da:
- odbije žalbu i
 - naloži žalitelju snošenje troškova.

O žalbi

- 45 U prilog svojoj žalbi žalitelj ističe tri žalbena razloga koji se temelje na prebacivanju tereta dokazivanja i povredi načela predmnjeve nevinosti, na povredi obveze obrazlaganja te na povredi načela proporcionalnosti.

Dopuštenost

- 46 Komisija uvodno ističe nedopuštenost žalbenih razloga jer se temelje na istim argumentima koji su izneseni u tužbi pred Općim sudom i jer se u njima jasno ne navodi po čemu je pobijana presuda pogrešna.
- 47 Treba podsjetiti u tom pogledu da je, u skladu s člankom 256. UFEU-a i člankom 58. prvim stavkom Statuta Suda Europske unije, žalba ograničena na pitanja prava te da se može podnijeti zbog nenadležnosti Općeg suda, zbog povrede postupka pred Općim sudom kojom se povređuju interesi podnositelja žalbe te zbog povrede prava Unije od strane Općeg suda (vidjeti u tom smislu presude od 26. lipnja 2012., Poljska/Komisija, C-335/09 P, EU:C:2012:385, t. 23., i od 29. listopada 2015., Komisija/ANKO, C-78/14 P, EU:C:2015:732, t. 21.).
- 48 Usto, iz članka 256. UFEU-a i prvog stavka članka 58. Statuta Suda Europske unije te članka 168. stavka 1. točke (d) i članka 169. stavka 2. Poslovnika Suda proizlazi da u žalbi jasno treba navesti osporavane dijelove presude čije se ukidanje traži, kao i pravne argumente koji posebno podupiru taj zahtjev (vidjeti u tom smislu, među ostalim, presude od 26. lipnja 2012., Poljska/Komisija, C-335/09 P, EU:C:2012:385, t. 25., i od 19. lipnja 2014., Commune de Millau i SEMEA/Komisija, C-531/12 P, EU:C:2014:2008, t. 47.).
- 49 Tako žalba u kojoj se samo ponavljaju ili od riječi do riječi iznose žalbeni razlozi i argumenti koji su bili izneseni pred Općim sudom, uključujući i oni utemeljeni na činjenicama koje je taj sud izričito odbio, ne udovoljava zahtjevima obrazloženja koji proizlaze iz tih odredbi. Naime, takva žalba u stvarnosti predstavlja zahtjev za obično preispitivanje tužbe podnesene Općem sudu, što nije u nadležnosti Suda (vidjeti u tom smislu presude od 26. lipnja 2012., Poljska/Komisija, C-335/09 P, EU:C:2012:385, t. 26., i od 19. lipnja 2014., Commune de Millau i SEMEA/Komisija, C-531/12 P, EU:C:2014:2008, t. 48.).
- 50 Međutim, kad žalitelj osporava način na koji je Opći sud protumačio ili primijenio pravo Unije, u žalbenom je postupku moguće ponovno raspraviti pravna pitanja razmotrena u prvostupanjskom postupku. Naime, kad žalitelj tako ne bi mogao temeljiti svoju žalbu na razlozima i argumentima već korištenima pred Općim sudom, žalbeni bi postupak dijelom bio lišen svojeg smisla (vidjeti u tom smislu presudu od 26. lipnja 2012., Poljska/Komisija, C-335/09 P, EU:C:2012:385, t. 27.).
- 51 No, u ovom se slučaju žalbom nastoji, u biti, dovesti u pitanje stajalište Općeg suda o više pravnih pitanja koja su mu podnesena u prvostupanjskom postupku, osobito glede obveze obrazlaganja koju institucije imaju na temelju članka 296. UFEU-a ili primjene načela proporcionalnosti. Usto, ako žalba sadržava konkretne navode o kritiziranim točkama pobijane presude kao i žalbene razloge i argumente na kojima se temelji, ona se ne može u cijelosti proglasiti nedopuštenom.
- 52 Slijedom navedenog, dopuštenost konkretnih argumenata iznesenih u prilog različitim žalbenim razlozima valja, u okviru analize svakog žalbenog razloga, ispitati s obzirom na kriterije spomenute u točkama 47. do 50. ove presude.

Prvi žalbeni razlog

Argumentacija stranaka

- 53 Prvi žalbeni razlog temelji se na pogrešci koja se tiče prava koju je Opći sud počinio prilikom tumačenja članaka 27. i 28. Odluke 2013/255, kako je izmijenjena, na prebacivanju tereta dokazivanja i na povredi načela predmnjeve nevinosti.

- 54 Žalitelj ističe da je Opći sud počinio pogrešku koja se tiče prava kada je u točki 64. pobijane presude presudio da je uvjet koji je izričito predviđen u člancima 27. i 28. Odluke 2013/255, kako je izmijenjena, a odnosi se na dokaz o postojanju veza između osobe obuhvaćene mjerama ograničavanja i predmetnog režima, s izmjenama koje proizlaze iz Odluke 2015/1836 postao predmnjeva o postojanju takvih veza.
- 55 Žalitelj smatra da stavak 2. članka 27. i stavak 2. članka 28. Odluke 2013/255, kako je izmijenjena, valja tumačiti u uskoj vezi sa stavkom 3. svakog od tih članaka. Tako u skladu s tim stavkom 3. Vijeće ne može na popis osoba i subjekata koji su predmet mjera ograničavanja uvrstiti osobu koja nije povezana ili više nije povezana s režimom ili koja više ne utječe na njega. Članci 27. i 28. Odluke 2013/255, kako je izmijenjena, uvijek nalažu dakle da se utvrdi je li ispunjen dvostruki uvjet glede utjecajnih poslovnih ljudi i dostatnih veza s režimom.
- 56 Žalitelj smatra da je kršeći odredbe Odluke 2013/255, kako je izmijenjena, Opći sud povrijedio načelo predmnjeve nedužnosti i prebacio teret dokazivanja.
- 57 Vijeće ističe da žalitelj očito pogrešno tumači članak 27. stavak 2. točku (a) i članak 27. stavak 3. kao i članak 28. stavak 2. točku (a) i članak 28. stavak 3. Odluke 2013/255, kako je izmijenjena.
- 58 Vijeće iz toga zaključuje da je Opći sud ispravno primijenio kriterije za uvrštenje na popis osoba i subjekata koji su predmet mjera ograničavanja i da nije prebacio teret dokazivanja.
- 59 Komisija prije svega naglašava da uvrštenje osoba i subjekata koji su predmet mjera ograničavanja jest uređeno novim kriterijima uvedenima na temelju Odluke 2015/1836 koja je donesena kao reakcija na pokušaje sirijskog režima da zaobiđe Unijine postojeće mjere ograničavanja.
- 60 U tom se pogledu žaliteljeva argumentacija ne može oduprijeti samom tumačenju članaka 27. i 28. Odluke 2013/255, kako je izmijenjena, jer je tim člancima i to u njihovu stavku 2. od sada uveden samostalan kriterij za uvrštenje na navedeni popis za sedam kategorija osoba, među kojima se nalazi kategorija vodećih poslovnih osoba koje djeluju u Siriji, te su u njihovu stavku 3. predviđena tri slučaja u kojima se, unatoč tomu što osoba spada u jednu od tih sedam kategorija, ista ne uključuje niti zadržava na popisu osoba i subjekata koje su predmet mjera ograničavanja. Komisija smatra da međudjelovanje između stavaka 2. i 3. svakog tih članaka pokazuje da postoji jedna vrsta oborive predmnjeve koja uopće ne krši predmnjevu nevinosti niti čini neprihvatljivo prebacivanje tereta dokazivanja.

Ocjena Suda

- 61 Glede argumenta o tome da je Opći sud navodno povrijedio članke 27. i 28. Odluke 2013/255, kako je izmijenjena, valja podsjetiti da su početni kriteriji za uvrštenje na popis osoba i subjekata koji su predmet mjera ograničavanja bili zasnovani na pojedinačnom postupanju uvrštenih osoba, jer su članci 27. i 28. te odluke obuhvatili u svojem stavku 1. isključivo „osob[e] koje koriste ili podupiru režim i s njima povezan[e] osob[e]”. Taj stavak nije izmijenjen Odlukom 2015/1836.
- 62 Stoga što je kriterij utvrđen u stavku 1. članka 27. i u stavku 1. članka 28. Odluke 2013/255, kako je izmijenjena, općenite naravi i što te odredbe ne sadržavaju nikakvu definiciju pojma „korist” od sirijskog režima niti pojma „potpora” tom režimu, a niti pojašnjenja u odnosu na načine dokazivanja tih elemenata, ocjena osnovanosti uvrštenja osobe na popis osoba i subjekata koji su predmet mjera ograničavanja uvijek zahtijeva dokaz o elementima na temelju kojih se može dokazati da je odnosna osoba gospodarski podupirala sirijski režim odnosno da je od njega imala koristi (vidjeti, po analogiji, presudu od 7. travnja 2016., Akhras/Vijeće, C-193/15 P, EU:C:2016:219, t. 51., 52. i 60. te navedenu sudsku praksu).

- 63 Naime, u formulaciji tog kriterija ne postoji nikakva predmnjeva potpore sirijskom režimu u pogledu rukovoditelja glavnih poduzeća u Siriji (vidjeti, po analogiji, presudu od 7. travnja 2016., Akhras/Vijeće, C-193/15 P, EU:C:2016:219, t. 53.), niti u pogledu vodećih poslovnih osoba.
- 64 No, sadržaj članka 27. i 28. Odluke 2013/255 izmijenjen je Odlukom 2015/1836 kojom je u stavak 2. svakog od tih članaka uvedeno, u skladu s procjenama i odlukama Vijeća u kontekstu stanja u Siriji, sedam kategorija osoba koje pripadaju određenim skupinama osobama, među kojima se, među ostalim, u točki (a) tog stavka nalaze „vodeće poslovne osobe koje djeluju u Siriji”.
- 65 Iako stavak 1. članka 27. i stavak 1. članka 28. Odluke 2013/255, kako je izmijenjena, uvijek dopušta da se osobu uvrsti primjenom općeg kriterija koji se temelji na tome da ona ima „korist” od sirijskog režima ili ga podupire, iz teksta stavka 2. svakog od tih članaka proizlazi, međutim, da se novi kriteriji dodaju uz prvotni kriterij. U tom se pogledu u članku 27. stavku 2. točki (a) Odluke 2013/255, kako je izmijenjena, jasno navodi da „države članice također poduzimaju potrebne mjere” s obzirom na sedam novih kategorija navedenih osoba.
- 66 Budući da su kriteriji za primjenu mjera ograničavanja s obzirom na tih sedam kategorija osoba samostalni u odnosu na prvotni kriterij predviđen u stavku 1. članka 27. i stavku 1. članka 28. Odluke 2013/255, sama okolnost pripadanja jednoj od tih sedam kategorija osoba dovoljna je, dakle, da omogući poduzimanje potrebnih mjera, a da nije nužno dokazati vezu između svojstva vodeće poslovne osobe i sirijskog režima niti između svojstva vodeće poslovne osobe i potpore tom režimu ili koristi koja se ostvaruje od njega.
- 67 To tumačenje jest, osim toga, potvrđeno ciljem koji je zadan izmjenom članaka 27. i 28. Odluke 2013/255.
- 68 Naime, mjere ograničavanja koje su prvotno donesene na temelju Odluke 2011/273 nisu omogućile da se okonča represija koju je sirijski režim provodio, jer je ovaj potonji sustavno zaobilazio te mjere kako bi nastavio financirati i podupirati svoju politiku nasilne represije koja se provodila protiv civilnog stanovništva. Kao što proizlazi iz uvodne izjave 5. Odluke 2015/1836, Vijeće je s obzirom na ozbiljnost situacije koja ne prestaje, smatralo potrebnim zadržati i osigurati učinkovitost postojećih mjera ograničavanja njihovim daljnjim razvojem, uz zadržavanje ciljanog i diferenciranog pristupa kako bi se bolje odredile posebno važne određene kategorije osoba i subjekata.
- 69 U skladu s uvodnom izjavom 6. te odluke, valjalo je izmijeniti kriterije za uvrštenje osoba na popis osoba i subjekata koji su predmet mjera ograničavanja. Zbog okolnosti da je sirijski režim blisko nadzirao sirijsko gospodarstvo i da su poslovni krugovi i taj režim razvili odnos međuovisnosti nakon postupka liberalizacije gospodarstva koji je započeo predsjednik Bashar al-Assad, valjalo je utvrditi, s jedne strane, da vladajući režim nije bio u mogućnosti postojati bez potpore direktora društva, te, s druge strane, da je ograničeni krug vodećih poslovnih osoba koje djeluju u Siriji bio u mogućnosti zadržati svoj status samo zahvaljujući bliskim vezama koje je održavao sa sirijskim režimom.
- 70 U tom se kontekstu pokazalo nužnim odlučiti se za kriterije za uvrštenje na popis osoba i subjekata koji su predmet mjera ograničavanja zasnovane na statusu određenih osoba, a osobito statusu „vodećih poslovnih osoba koje djeluju u Siriji”, kako bi ih se spriječilo da nastave s pružanjem materijalne ili financijske potpore vladajućem režimu te kako bi se njihovim utjecajem povećao pritisak na sam režim.
- 71 Slijedom navedenog, Opći sud nije počinio nikakvu pogrešku koja se tiče prava kada je u točki 64. pobijane presude analizirao stavak 2. članka 27. i stavak 2. članka 28. Odluke 2013/255, kako je izmijenjena, na način da su novo uvedeni kriteriji i konkretnije onaj koji se odnosi na svojstvo vodećih poslovnih osoba koje djeluju u Siriji, sami po sebi samostalni i dostatni sami po sebi da opravdaju primjenu mjera ograničavanja, pri čemu nije nužno podnijeti još dokaza o potpori koji ovi potonji pružaju vladajućem režimu ili o koristi koju oni imaju od njega.

- 72 Taj se zaključak ne može dovesti u pitanje argumentom koji je žalitelj iznio i odnosi se na činjenicu da je Opći sud zasebno analizirao stavak 2. članka 27. i stavak 2. članka 28. Odluke 2013/255, kako je izmijenjena, iako ih je morao protumačiti u uskoj vezi sa stavkom 3. svakog od tih članaka.
- 73 U tom pogledu valja, doduše, utvrditi da se stavci 2. i 3. članka 27. i stavci 2. i 3. članka 28. Odluke 2013/255, kako je izmijenjena, moraju tumačiti zajedno osobito zato što se na temelju tog stavka 3. osobe unutar jedne od kategorija iz tog stavka 2. ne uključuju niti zadržavaju na popisu osoba i subjekata koji su predmet mjera ograničavanja, ako postoji dovoljno informacija o tome da nisu, ili da više nisu, povezane sa sirijskim režimom ili da na njega ne utječu ili ne predstavljaju stvaran rizik izbjegavanja.
- 74 Međutim, iz takvog zajedničkog tumačenja stavaka 2. i 3. članka 27. i stavaka 2. i 3. članka 28. Odluke 2013/255, kako je izmijenjena, uopće ne proizlazi obveza na teret Komisije da podnese dokaz o utvrđenju da je ispunjen dvostruki uvjet koji se odnosi na položaj vodećih poslovnih osoba i na dostatne veze sa sirijskim režimom.
- 75 U svakom se slučaju mora istaknuti da članak 27. stavak 2. i članak 28. stavak 2. Odluke 2013/255, kako je izmijenjena, Opći sud nije primijenio zasebno, nego da je u obzir uzeo također stavak 3. svakog od tih članaka.
- 76 Naime, Opći je sud u točki 84. pobijane presude, što je točka na koju se ova tužba ipak ne odnosi, podsjetio da kriteriji za uvrštenje na popis osoba i subjekata koji su predmet mjera ograničavanja, a koji kriteriji su utvrđeni u stavku 2. točki (a) i stavku 3. članka 27. te u stavku 2. točki (a) i stavku 3. članka 28. Odluke 2013/255, kako je izmijenjena, predviđaju da kategorija vodećih poslovnih osoba u Siriji jest predmet mjera ograničavanja, osim ako postoji dovoljno informacija o tome da nisu, ili da više nisu, povezane s režimom ili da na njega ne utječu ili ne predstavljaju stvaran rizik izbjegavanja.
- 77 U točki 98. pobijane presude, koja također nije kritizirana u okviru žalbe Opći sud je još pojasnio da, s jedne strane, niti jedan element u dokumentima koje je Vijeće dostavilo ne upućuje na to da se žalitelj nalazi u jednom od gore spomenutih položaja koji bi opravdao povlačenje njegova imena s popisa osoba i subjekata koji su predmet mjera ograničavanja, te, s druge strane, da sam žalitelj nije podnio takav dokaz.
- 78 Stoga se kao neosnovan mora odbiti žaliteljev argument koji se sastoji od tvrdnje da je Opći sud počinio pogrešku koja se tiče prava kada je zasebno analizirao stavak 2. članka 27. i stavak 2. članka 28. Odluke 2013/255, kako je izmijenjena.
- 79 Glede argumenata o tome da je Opći sud povrijedio načelo predmnjeve nevinosti i prebacivanja tereta dokazivanja, mora se podsjetiti da se u točki 64. pobijane presude Opći sud nije pozvao ni na kakvu predmnjevu, nego se samo oslonio na objektivan, samostalan i dostatan kriterij na temelju kojeg se može opravdati uvrštenje osoba na popis osoba i subjekata koji su predmet mjera ograničavanja (vidjeti u tom pogledu presudu od 11. rujna 2019., HX/Vijeće, C-540/18 P, neobjavljenu, EU:C:2019:707, t. 38.).
- 80 U ovom je slučaju Opći sud konkretno ispitao u točkama 92. do 96. pobijane presude je li razlog koji se temeljio na tome da žalitelj ima svojstvo vodećeg poslovnog čovjeka koji djeluje u Siriji, koje bi opravdalo njegovo ponovno uvrštenje na popis osoba i subjekata koji su predmet mjera ograničavanja, bio dovoljno potkrijepljen dokumentima koje je Vijeće podnijelo i koji datiraju iz razdoblja od 2011. do 2015. Istaknuvši u točki 97. te presude da žalitelj nije podnio nikakav element kojim bi se u pitanje mogli dovesti navodi Vijeća i dokumenti koji ih potkrepljuju, on uopće nije propustio ispitati isprave koje je zainteresirana stranka podnijela niti je prebacio teret dokazivanja, nego je smatrao da se na osnovu njih ne može oboriti zaključak koji se temelji na navedenim dokumentima (vidjeti u tom smislu presudu od 11. rujna 2019., HX/Vijeće, C-540/18 P, neobjavljenu, EU:C:2019:707, t. 50.).

- 81 Osim toga, u točki 98. pobijane presude, nakon što je podsjetio da se mjere ograničavanja spram uvrštene osobe mogu zadržati ako postoji dovoljno informacija o tome da nisu, ili da više nisu, povezane sa sirijskim režimom, Opći je sud pojasnio da dokumenti koje je Vijeće dostavilo ne sadržavaju nikakav element u kojima je navedeno da se žalitelj nalazi u takvoj situaciji te da ono nije pružilo nikakav dokaz u tom smislu.
- 82 No, iznijevši takvu tvrdnju Opći sud nije uopće smatrao, kao što to izgleda da žalitelj ukazuje, da je na ovom potonjem teret dokazivanja da su tvrdnje Vijeća u odlukama čije je poništenje zatraženo bile pogrešne ili da je glede njega postojalo dovoljno informacija u smislu članka 27. stavka 3. i članka 28. stavka 3. Odluke 2013/255, kako je izmijenjena, da nije, ili da više nije bio povezan sa sirijskim režimom (vidjeti u tom smislu presudu od 14. lipnja 2018., Makhlouf/Vijeće, C-458/17 P, neobjavljenu, EU:C:2018:441, t. 86.).
- 83 Prema, tome argumenti o povredi načela predmnjeve nevinosti i prebacivanja dokaza moraju se također odbiti kao neosnovani.
- 84 S obzirom na prethodna razmatranja, prvi žalbeni razlog treba odbiti kao neosnovan.

Drugi žalbeni razlog

Argumentacija stranaka

- 85 U sklopu svojeg drugog žalbenog razloga žalitelj ističe da je time što je propustio provjeriti je li on uistinu održavao vezu sa sirijskim režimom Opći sud lišio pobijanu presudu bilo kakvog razloga i potvrdio odluke koje su same po sebi nepravilne zbog nedostatka u obrazloženju, jer odluke koje su donesene protiv njega i čije je poništenje zatraženo nisu bile obrazložene postojanjem postojećih veza između njega samog i predmetnog režima.
- 86 Vijeće smatra da je nasuprot onomu što je žalitelj iznio Opći sud ispitao i utvrdio dovoljnima podnesene elemente koji dokazuju svojstvo utjecajnog poslovnog čovjeka koji djeluje u Siriji.
- 87 Komisija smatra da se drugi žalbeni razlog mora odbiti kao neosnovan jer se oslanja na pretpostavku koja se u sklopu prvog žalbenog razloga pokazala pogrešnom. U svakom slučaju, iz analize prvog žalbenog razloga proizlazi da je Opći sud detaljno analizirao situaciju i da je u dovoljnoj mjeri obrazložio pobijanu presudu.

Ocjena Suda

- 88 Na početku valja utvrditi da se drugi žalbeni razlog zasniva na pretpostavci da odluke Vijeće čije je poništenje zatraženo nisu bile obrazložene i da je Opći sud propustio provjeriti postojanje žaliteljevih veza sa sirijskim režimom.
- 89 No, kao što je to već navedeno u okviru ispitivanja prvog žalbenog razloga, Opći je sud detaljno analizirao predmetnu situaciju i u dovoljnoj mjeri obrazložio svoju odluku prema kojoj se Vijeće moglo osloniti na svojstvo utjecajnog poslovnog čovjeka koji djeluje u Siriji, kako bi primijenilo mjere ograničavanja u skladu s člankom 27. stavkom 2. i člankom 28. stavkom 2. Odluke 2013/255, kako je izmijenjena, pri čemu nije moralo podnijeti dokaz o postojanju veza zainteresirane osobe sa sirijskim režimom.
- 90 Slijedom navedenog, drugi žalbeni razlog počiva na pogrešnoj pretpostavci i mora se, stoga, odbiti kao neosnovan.

Treći žalbeni razlog

Argumentacija stranaka

- 91 U okviru trećeg žalbenog razloga, koji se temelji na povredi načela proporcionalnosti i nedostatku u obrazloženju, žalitelj podsjeća da se u skladu s člankom 27. stavkom 4. i člankom 28. stavkom 4. Odluke 2013/255, kako je izmijenjena, svaka odluka o uvrštenju na popis osoba i subjekata koji su predmet mjera ograničavanja donosi za svaki pojedini slučaj, vodeći računa o proporcionalnosti mjere koja se pojedinačno ocjenjuje, s obzirom na njezino trajanje i nužnost.
- 92 U tom pogledu žalitelj ističe da nedostatnost kriterija koji se odnosi samo na njegovo sirijsko državljanstvo i trajanje mjera ograničavanja koje su donesene spram njega tijekom 2015. dokazuju same po sebi njihovu neproporcionalnost.
- 93 Glede nužnosti tih mjera, pobijana presuda također je zahvaćena pogreškom koja se tiče prava, s obzirom na to da je u točki 76. pobijane presude Opći sud odlučio općenito, a ne kao što se zahtijeva na pojedinačnoj osnovi.
- 94 Usto, žalitelj zahtijeva od Suda da u sklopu svoje ovlasti da sam odluči o meritumu utvrdi nezakonitost Odluke 2015/1836 i Uredbe 2015/1828 jer uvode financijske sankcije kaznenopravne naravi kršeći članak 6. stavak 1. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, potpisane u Rimu 4. studenoga 1950.
- 95 Oslanjajući se na pismena podnesena pred Općim sudom, žalitelj također zahtijeva od Suda da prihvati njegov zahtjev za naknadu štete.
- 96 Vijeće ističe da treći žalbeni razlog treba odbiti kao neosnovan jer je Opći sud ispitao proporcionalnost pojedinačnih mjera ograničavanja o kojima je riječ, pri čemu je u točkama 73. i 74. pobijane presude podsjetio na sudsku praksu u tom području te ju je primijenio u točkama 75. do 77. navedene presude na ovaj slučaj.
- 97 Komisija također smatra da treći žalbeni razlog treba odbiti kao neosnovan.

Ocjena Suda

- 98 Mora se podsjetiti da u skladu s člankom 52. stavka 1. Povelje Europske unije o temeljnim pravima, svako ograničenje pri ostvarivanju prava i sloboda priznatih tom poveljom mora biti predviđeno zakonom i mora poštovati njihovu bit te su podložno načelu proporcionalnosti, ograničenja tih prava moguća samo ako su potrebna i ako zaista odgovaraju ciljevima od općeg interesa koje priznaje Unija ili potrebi zaštite prava i sloboda drugih osoba.
- 99 U skladu sa sudskom praksom Suda, načelom proporcionalnosti zahtijeva se da sredstva stavljena na raspolaganje odredbom prava Unije moraju biti prikladna za ostvarenje legitimnih ciljeva, kako su postavljeni konkretnim propisom, te ne smiju ići dalje od onoga što je nužno za postizanje tih ciljeva (presuda od 31. siječnja 2019., Islamic Republic of Iran Shipping Lines i dr./Vijeće, C-225/17 P, EU:C:2019:82, t. 102. i navedena sudska praksa).
- 100 U pogledu sudskog nadzora poštovanja načela proporcionalnosti, Sud je priznao široku diskrecijsku ovlast zakonodavcu Unije u područjima koja uključuju njegovo sudjelovanje u odlukama političke, gospodarske i socijalne naravi i u kojima on treba izvršiti složene ocjene. Sud je iz toga zaključio da samo očita neprikladnost mjere donesene u tim područjima u odnosu na cilj koji nadležna institucija

želi postići može utjecati na zakonitost te mjere (vidjeti, među ostalim, presudu od 28. studenoga 2013., Vijeće/Manufacturing Support & Procurement Kala Naft, C-348/12 P, EU:C:2013:776, t. 120. i navedenu sudsku praksu).

- 101 U ovom se slučaju mora istaknuti da, kao što proizlazi iz točke 72. pobijane presude, žalitelj ne osporava općenito zakonitost mjera ograničavanja niti zakonitost mjera donesenih radi suzbijanja nasilja prema civilnom stanovništvu.
- 102 No, Opći je sud u točki 75. pobijane presude naglasio da je u ovom slučaju donošenje mjera ograničavanja primjereno s obzirom na to da je ono dio cilja od općeg interesa koji je jednako značajan za međunarodnu zajednicu kao i za zaštitu civilnog stanovništva.
- 103 U točki 76. te presude Opći je sud dodao u vezi s nužnošću predmetnih mjera ograničavanja da alternativne i manje otegotne mjere, poput sustava prethodnog odobrenja ili obveze naknadnog opravdanja upotrebe doznačenih sredstava, ne omogućuju jednako učinkovito ostvarivanje cilja kojem se teži, osobito u pogledu mogućnosti zaobilaženja nametnutih ograničenja.
- 104 Prema tome i nasuprot onomu što je žalitelj naveo, Opći sud nije općenito odlučio, nego je zauzeo stajalište u odnosu na pojedinačnu situaciju o kojoj je riječ u konkretnom slučaju.
- 105 Glede argumenta koji se odnosi na kriterij državljanstva, mora se podsjetiti da uvrštenje na popis osoba i subjekata koji su predmet mjera ograničavanja nije povezano s uvjetom sirijskog državljanstva, nego s uvjetom glede svojstva utjecajne poslovne osobe koja djeluje u Siriji.
- 106 Glede prigovora o trajanju predmetnih mjera ograničavanja, valja utvrditi da u okviru takvih mjera ograničavanja Vijeće mora povremeno provesti preispitivanje koje svaki put pruža dotičnoj osobi mogućnost da se usprotivi njegovim argumentima i iznese činjenične elemente koji potkrjepljuju njezine navode.
- 107 Po toj je osnovi Opći sud uzeo u obzir postojanje povremenog preispitivanja kako bi se zajamčilo da se izbrišu osobe i subjekti koji više ne ispunjavaju kriterije za uvrštenje na popise osoba i subjekata koji su predmet mjera ograničavanja, te je u točki 77. pobijane presude presudio da se ponovno uvrštenje žaliteljeva imena na te popise ne može okvalificirati neproporcionalnim zbog mogućeg vremenski neograničenog trajanja takvog uvrštenja.
- 108 Slijedom navedenog, Općem sudu ne može se predbaciti da je nepravilno primijenio načelo proporcionalnosti.
- 109 Glede žaliteljeva zahtjeva Sudu da u okviru svoje ovlasti da sam odlučuje o meritumu utvrdi nezakonitost uvedenih mjera jer sadržavaju financijske sankcije kaznenopravne naravi kršeći članak 6. stavak 1. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, valja podsjetiti da je u točki 65. pobijane presude Opći sud utvrdio da žalitelj nije osporavao zakonitost kriterija za uvrštenje na popis osoba i subjekata koji su predmet mjera ograničavanja.
- 110 S obzirom na članak 170. stavak 1. Poslovnika Suda na temelju kojeg žalba ne može izmijeniti predmet spora koji se vodio pred Općim sudom, žaliteljevu argumentaciju kojom se nastoji ishoditi utvrđenje da su odredbe članka 27. stavka 2. i članka 28. stavka 2. Odluke 2013/255, kako je izmijenjena, suprotne pravu Unije treba odbaciti kao nedopuštenu.
- 111 Glede žaliteljeva zahtjeva Sudu da odredi brisanje njegova imena s popisa osoba i subjekata koji su predmet mjera ograničavanja, kako proizlazi iz žalbenog zahtjeva pri čemu nije dalje razrađen, valja podsjetiti na to da u okviru žalbe Sud nije nadležan za izdavanje naloga (vidjeti u tom smislu rješenje od 12. srpnja 2012., Mugraby/Vijeće i Komisija, C-581/11 P, neobjavljeno, EU:C:2012:466, t. 75., i presudu od 25. srpnja 2018., Orange Polska/Komisija, C-123/16 P, EU:C:2018:590, t. 118.).

- 112 Glede okolnosti da žalitelj traži od Suda da prihvati njegove zahtjeve za naknadu štete, valja utvrditi da se u obrazloženju tog zahtjeva samo upućuje na sve zahtjeve iznesene pred Općim sudom, a osobito na zahtjeve za naknadu štete.
- 113 No, takav zahtjev očito ne ispunjava uvjete glede obrazlaganja koji su utvrđeni u sudskoj praksi Suda navedenoj u točki 49. ove presude, tim više što se u njemu uopće ne zauzima stajalište u odnosu na razmatranja koja je Opći sud iznio kako bi zahtjev za naknadu štete u prvostupanjskom postupku odbio u točkama 101. do 108. pobijane presude u kojima podsjeća na ustaljenu sudsku praksu u vezi s nastankom izvanugovorne odgovornosti Unije u smislu članka 340. drugog stavka UFEU-a zbog nezakonitog postupanja njezinih tijela, kako bi zaključio da potrebni zahtjevi nisu ispunjeni u konkretnom slučaju.
- 114 Prema tome, žaliteljev zahtjev za naknadu štete treba odbaciti kao nedopušten.
- 115 Slijedom navedenog, treći žalbeni razlog treba odbiti kao djelomično nedopušten i djelomično neosnovan.
- 116 S obzirom na sva prethodna razmatranja, žalbu treba odbiti u cijelosti.

Troškovi

- 117 Sukladno članku 138. stavku 1. Poslovnika Suda, koji se primjenjuje na žalbeni postupak na temelju članka 184. stavka 1. tog poslovnika, stranka koja ne uspije u postupku dužna je, na zahtjev protivne stranke, snositi troškove. Budući da žalitelj nije uspio u postupku te s obzirom na to da su Vijeće i Komisija zatražili da on snosi troškove, treba mu naložiti snošenje troškova ovog postupka.

Slijedom navedenog, Sud (osmo vijeće) proglašava i presuđuje:

- 1. Žalba se odbija.**
- 2. Georgeu Haswaniju nalaže se snošenje troškova.**

Potpisi